

החלטת ועדת האתיקה
בקובלנות נגד חבר הכנסת אלמוג כהן
בשל התנהגותו בישיבת מליאת הכנסת מיום 21.2.2023
מיום י"ב באדר התשפ"ג – 5 במרץ 2023

פירוט הקובלנות

1. לוועדת האתיקה הוגשו מספר קובלנות נגד חבר הכנסת אלמוג כהן בקשר להתנהגותו בישיבת מליאת הכנסת ביום 21.2.2023. במהלך הישיבה, חבר הכנסת שידר "שידור חי" בטלפון הנייד שלו ברשתות החברתיות. תוך כדי הצילום הוא פנה לחברי הכנסת שנכחו באולם המליאה באמירות וכינויים.
2. בין הקובלים חבר הכנסת עופר כסיף וגורמים שונים מהציבור. קובלנה אחת הוגשה על ידי כארבעים סטודנטים וסטודנטיות.
3. האירוע קיבל ביטוי תקשורתי נרחב ברחבי הארץ במשך מספר ימים.

העובדות

4. במהלך השידור החי, שנמשך כארבעים דקות, עבר חבר הכנסת כהן בין חברי הכנסת תוך שהוא משמיע את דעתו כמפורט להלן:
בצילמו הוא ציין כי הכנסת תצביע עוד מעט "לביטול הדיקטטורה של בג"ץ", וכי זהו "ערב היסטורי, מנצחים את העריצות של גדול רומסי זכויות האדם אהרן ברק הצבוע החלול הזה שדרס את כולנו, היום בערב אנחנו מצביעים ואומרים לו יאללה בארה, גזגז";
בהמשך צילם מרחוק את חברי האופוזיציה וקרא "הנה האופוזיציה הטבעונית, זה ממרח אבוקדו, זה לא אופוזיציה";
כלפי חברת הכנסת מיכל שיר – "שימו לב, דרמה קווין, פסטיבל הבימה", ובשלב מאוחר יותר, "תראו איזו מרמרה, מיכל, חיוך לצופים";
כלפי ראש האופוזיציה לפיד – "כמו לראות נמר במדבר יהודה, מאורע נדיר מאוד", ובשלב אחר "איזה חדל אישים";
כלפי חבר הכנסת להב הרצנו – "הוא עבד בטברנה יוונית לפני שהיה חבר כנסת, עולה על שולחנות";
כלפי חברת הכנסת מירב בן ארי – "קול של עושה ספונג'ה";
כלפי חבר הכנסת קריב – "גלעד, תהיה רגוע, אל תתחיל איתי, אני עושה עליך לייב". ולאחר מכן, "הנה הפארטי פופר, המשבית שמחות";
כלפי חבר הכנסת כסיף – "עופר, משהו לצופים". משלא נענה, ציין "איי, תומך טרור, לא יכול לסבול אותו". בשלב מאוחר יותר קרא לעברו, "עופר, סגור ת'תריס, שקט, אוסקוט", תוך

שעושה קולות השתקה וצקצוק. "כמו כבש, צריך לדבר איתו בשפה שלו, חברים אני לא אומר לו שקט בעברית, כי הוא לא מבין עברית", ובשלב אחר אמר "רק לשונאי ישראל אני אומר בארה, רק לכסיף";

כלפי חבר הכנסת טיבי – "גם הוא עושה לייב, למד משהו הבחור, רופא, לא הייתי נותן לו לטפל בכלב שלי";

כשחברת הכנסת אחרת אמרה לו להגיד "בארה" גם למישהי אחרת, ענה חבר הכנסת כהן ש"ליהודים אני לא אומר בארה, ליהודים אני אומר גזגזי".

תגובת חבר הכנסת כהן

5. חבר הכנסת הופיע בפני הוועדה וציין כי לא ידע שהשידור החי מהמליאה אסור, וכי מספר רב של חברי הכנסת שידרו מהמליאה. חבר הכנסת הודה שטעה, וכן ציין שכבר גם התנצל על הדברים בתקשורת ולחברת הכנסת מרב בן ארי. הוא הוסיף גם כי מבין שמוטב היה אילו הדברים לא היו נאמרים על ידו. יחד עם זאת, חבר הכנסת טען שמזה מספר שבועות חברי כנסת שונים מכנים אותו בכינויים אסורים ובקללות, וכי לא ייתכן שהוועדה תדון רק בצד אחד, ושהצד השני (בהתייחסו בעיקר לחבר הכנסת כסיף) "יגיד מה שהוא רוצה", וביקש שהוועדה תדון באופן אחיד גם על תלונתו לוועדה. לדבריו, חלק מהדברים נאמרו כלפיו גם ממש ולרבות בסמוך לאירוע זה.

דיון והחלטת הוועדה

6. לאחר שהופיע חבר הכנסת הנקבל בפני הוועדה, עיינה הוועדה בפרוטוקול המליאה הרלוונטי ואף צפתה בעצמה בשידורו של חבר הכנסת כהן.

7. יממה לאחר מכן, יושב ראש הכנסת הודיע לחברי הכנסת כי חל איסור על שימוש בטלפון לצילום סרטונים או שידורים חיים, זאת אף בהתאם להוראות התקנון.

8. הוועדה רואה בחומרה רבה את התנהגותו והתבטאויותיו של חבר הכנסת כהן; חלק מהתבטאויותיו מהוות השפלה, לעג, ביזוי והשמצה. אמירות כגון "מרמרה"; "קול של עושה ספונג'ה"; "כמו כבש"; "אוסקוט"; גזגזי" ואחרות, אין להם מקום בשיח הציבורי, לא כל שכן במליאת הכנסת.

9. בהחלטותיה לאורך השנים, הבחינה ועדת האתיקה בין התבטאויות פוליטיות מותרות, גם אם הן מקוממות, ובין התבטאויות שיש בהן העלבה, השמצה, האשמת שווא וכיוצא ב.

10. התבטאויותיו של חבר הכנסת אלמוג כהן הן בגדר השמצה והשפלה אישית שאין לה מקום בכנסת, לא ניתן להגן עליהן, והן אף פוגעות בתדמיתה של מדינת ישראל; כמו כן, ניתן להבין חלק מאמירותיו בהקשר גזעני ואף שוביניסטי. הוועדה סבורה שמוטב היה כי אמירות אלה לא היו נאמרות, לא כל שכן במליאת הכנסת תוך שהוא משדר לקהל בוחריו.

11. הוועדה שקלה את תגובתו של חבר הכנסת, ולקחה לתשומת ליבה את התנצלותו על אופן אמירת הדברים ודרך ביטויים, ואת העובדה שמדובר בפעם הראשונה שבה נדון חבר הכנסת כהן בפני ועדת האתיקה. כמו כן, ציין חבר הכנסת כהן בפני הוועדה כי גם כלפיו נאמרו באותם ימים אמירות קשות ופוגעניות על ידי אותם חברי הכנסת והיא תדון בהמשך בתלונתו. למול זאת, שקלה הוועדה את תוכן הקשה של ההתבטאויות ואת העובדה כי אירוע זה נידון באופן רחב בתקשורת ועמד על סדר היום הציבורי במשך מספר ימים, מה שגם מעיד על עוצמת הזעזוע שבה נתקבלו דבריו של חבר הכנסת בקרב הציבור.

12. הוועדה אף לקחה לתשומת ליבה כי חבר הכנסת ציין בדיון הוועדה כי ביחס לחלק מחברי הכנסת הוא כבר התנצל; ולבקשת הוועדה הצהיר כי הוא יתנצל בנוסף גם מעל דוכן הנאמנים במליאת הכנסת בפני חברי הכנסת הרלוונטיים. לצד המשקל הרב שיש לתת לכוחה של תשובה, הוועדה מוצאת לנכון לתת את הדעת גם לתוכן האמירות.

13. ועדת האתיקה החליטה פה אחד כי בהתבטאויותיו, הפר חבר הכנסת כהן את כלל א1(4) לכללי האתיקה:

"חבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, יהיה מסור למילוי תפקידיו בכנסת, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת ויעשה לטיפוח אמון הציבור בכנסת"

14. עם זאת, מדובר באירוע ראשון של חבר הכנסת. בכנסת הקודמת לא פעלה ועדת אתיקה וכללי האתיקה לא חודדו לחברי הכנסת מזה זמן רב. הוועדה מבקשת להודיע כי בהמשך גם לעמדת יו"ר הכנסת ובהתאם לתקנון הכנסת אף היא תפעל לאכוף את האיסור בדבר עריכת שידורים חיים ממליאת הכנסת, ושידור שייכללו בו גם השמצות אישיות – היא תפעל להחלת סנקציות מחמירות לגביו.

15. בנסיבות אלה, ובהתאם לסמכותה לפי סעיף 13(ד)(א3-ג3) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, החליטה הוועדה פה אחד להטיל על חבר הכנסת כהן סנקציה של נזיפה חמורה, הגבלת שימוש בכל כלי פרלמנטרי (הגשת הצעות חוק, שאילתות וכיוצ"ב) עד סוף הכנסת, ושליחת זכות לקבל רשות דיבור במליאה ובוועדות הכנסת ל-5 ימי ישיבות החל מיום שני 6/3/2023 עד יום 20/3/2023.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.